

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til: Justitsministeriet

Høring over udkast til Lov om ændring af lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, våbenloven, udleveringsloven samt lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige (Ændring af revisionsbestemmelse)

Høringsbrev fra 12. november 2019 - med svarfrist 10. december 2019

Sagsnr.: 2019-187-0032

Svar fremsendt til: jm@jm.dk og rbk@jm.dk

Retspolitisk forening ser logningen som ulovlig og i strid med menneskerettighederne. Retspolitisk Forening henleder opmærksomheden på, at Danmark ikke retter sig efter EU-retten på omhandlende område. Det bemærkes, at skulle der opnås enighed om ”retningslinjer”, vil det stadig efter ophævelsen af logningsdirektivet være op til de enkelte medlemslande at fastlægge kriterierne for logning og myndighedernes adgang til logningsoplysninger i overensstemmelse med EU-domstolens anvisninger.

Med disse bemærkninger indledes høringssvaret fra Retspolitisk Forening.

1. Indledning

Udkastet til lovforslaget er nr. 9 i rækken af udskydelser af revision af retsplejelovens § 786 stk. 4 og nærmer sig dermed en retsskandale af ganske solidt omfang. Bestemmelsen har således igennem 13 år skullet revideres uden, at der er sket andet end udskydelser med en imponerende opfindsomhed i de jævnligt skiftende begrundelser herfor.

Da den manglende revision af bestemmelsen tillige har den konsekvens, at logningsbekendtgørelsen ikke ændres trods EU-domstolens klare dom af 21. december 2016 (Tele-2 dommen), tillader foreningen sig at håbe på, at Folketingets tålmodighed med justitsministerens sendrægtighed er opbrugt. Dette skal også ses i lyset af, at politiets brug af oplysninger fra mobiltelefontrafik (masteoplysninger) har vist sig at indeholde massive fejl.

Justitsministeriets begrundelse for udskydelsen af revisionen af bestemmelsen er dog denne gang som i 2018, at der forhandles med EU-kommissionen om retningslinjer for affattelsen af nationale regler. Det fremgår af bemærkningerne, at disse forhandlinger trækker ud. Det er i denne sammenhæng ganske interessant, at Justitsministeriet i forbindelse med udskydelse nr. 4 i 2013 i bemærkningerne fremførte: ”... at reglerne om logning af oplysninger om internettrafik (sessionslogning) efter ministeriets opfattelse burde revideres i folketingsåret 2014-15, *uanset om revisionen af logningsdirektivet måtte blive yderligere forsinket med den konsekvens, at de logningsregler, der byggede på direktivet, ikke kunne revideres i det pågældende folketingsår*, jf. besvarelsen af spørgsmål nr. 14 (L 142) fra Folketingets Retsudvalg”. (RPF’s kursivering). Disse bemærkninger er affattet under en tidligere socialdemokratisk ledet regering og uanset at disse bemærkninger tog sigte på den såkaldte sessionslogning, så tilkendegiver de, at Danmark udmærket kan lovgive uanset evt. forsinkelser i arbejdet med EU-normer.

2. Logningsdirektivets ophævelse

Som bekendt ophævedes logningsdirektivet ved EU-Domstolens dom af 8. april 2014 i de forenede sager C-293/12 og C-594/12, Digital Rights Ireland Ltd, og Danmark ophævede efterfølgende den såkaldte sessionslogning. Herefter valgte EU-kommissionen ikke at fremkomme med flere forslag til logningsdirektiv, men undlod at indlede traktatkrænkelssager mod de lande herunder Danmark, der negligerede den ovennævnte Tele-2 dom fra december 2016. I stedet er der indledt forhandlinger om ”retningslinjer”. Der verserer ikke overraskende 3 nye sager for EU-domstolen. Disse sager, C-511/18 og C-512/18 samt C-520/18, er anlagt af Frankrig (2 sager) og af Belgien (1 sag) og omhandler i den juridiske substans i det væsentligste den samme problemstilling som i Tele 2-dommen.

Uanset, hvor mange lande, der har afgivet procesindlæg i disse sager, hvori der endnu ikke foreligger indstillinger fra generaladvokaten, forekommer det ikke videre sandsynligt, at domstolen vil fravige sine centrale og meget principielle overvejelser i Tele2-dommen fra december 2016. Det skal så i øvrigt yderligere bemærkes, at skulle der opnås enighed om ”retningslinjer”, vil det stadig efter ophævelsen af logningsdirektivet være op til de enkelte medlemslande at fastlægge kriterierne for logning og myndighedernes adgang til logningsoplysninger i overensstemmelse med EU-domstolens anvisninger.

I lovudkastets bemærkninger refereres (s.10) domstolens præmis 108 i Tele2-dommen således: ” Endvidere udtalte EU-Domstolen, at e-databeskyttelsesdirektivets artikel 15, stk. 1, sammenholdt med Chartrets artikel 7, 8 og 11 derimod ikke er til hinder for, at en medlemsstat vedtager en lovgivning, der som en forebyggende foranstaltning muliggør en *målrettet* lagring af trafikdata og lokaliseringsdata med henblik på *bekæmpelse af grov kriminalitet*, forudsat at lagringen af disse data *begrænses til det strengt nødvendige* for så vidt angår kategorierne af data, der skal lagres, de omhandlede kommunikationsmidler, de berørte personer og den fastsatte varighed af lagringen”. Og videre understreges det: ” Endvidere udtalte EU-Domstolen, at en national lovgivning, der med henblik på forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af grov kriminalitet gør det muligt i forebyggende øjemed at lagre trafikdata og lokaliseringsdata, *skal opfylde objektive kriterier, som fastlægger et forhold mellem de data, der skal lagres, og det forfulgte mål*. Navnlig skal sådanne betingelser i praksis være af en sådan art, at de faktisk kan afgrænse omfanget af foranstaltningen og følgelig den berørte personkreds (præmis 110)”. (Retspolitisk Forenings kursivering).

Med andre ord fastlægger dommen det almindeligt gældende proportionalitetsprincip, som næppe i fremtidige domme om den samme juridiske problemstilling vil fraviges.

De gældende danske bestemmelser i retsplejelovens § 786 stk. 4, hvorefter ”det påhviler udbydere af telenet eller teletjenester at foretage registrering og opbevaring (logning) i 1 år af oplysninger om teletrafik til brug for *efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold*.” (RPF’s kursivering).

Politiets adgang, efter retskendelse, er således særdeles vid og kan omfatte alt fra færdselslovsovertrædelser, ulovlig omgang med hittegods til ganske alvorlige forbrydelser.

Foreningen skal derfor henstille, at lovforslaget ikke fremsættes og at Folketinget nu gennemfører revisionen af retsplejelovens § 786 stk. 4.

Der henvises i øvrigt til Retspolitisk Forenings høringssvar af 8. marts 2018. Høringssvaret er vedlagt som bilag.

København, d. 9. december 2019

Leif Hermann

Bestyrelsesmedlem

Bjørn Elmquist

Formand